

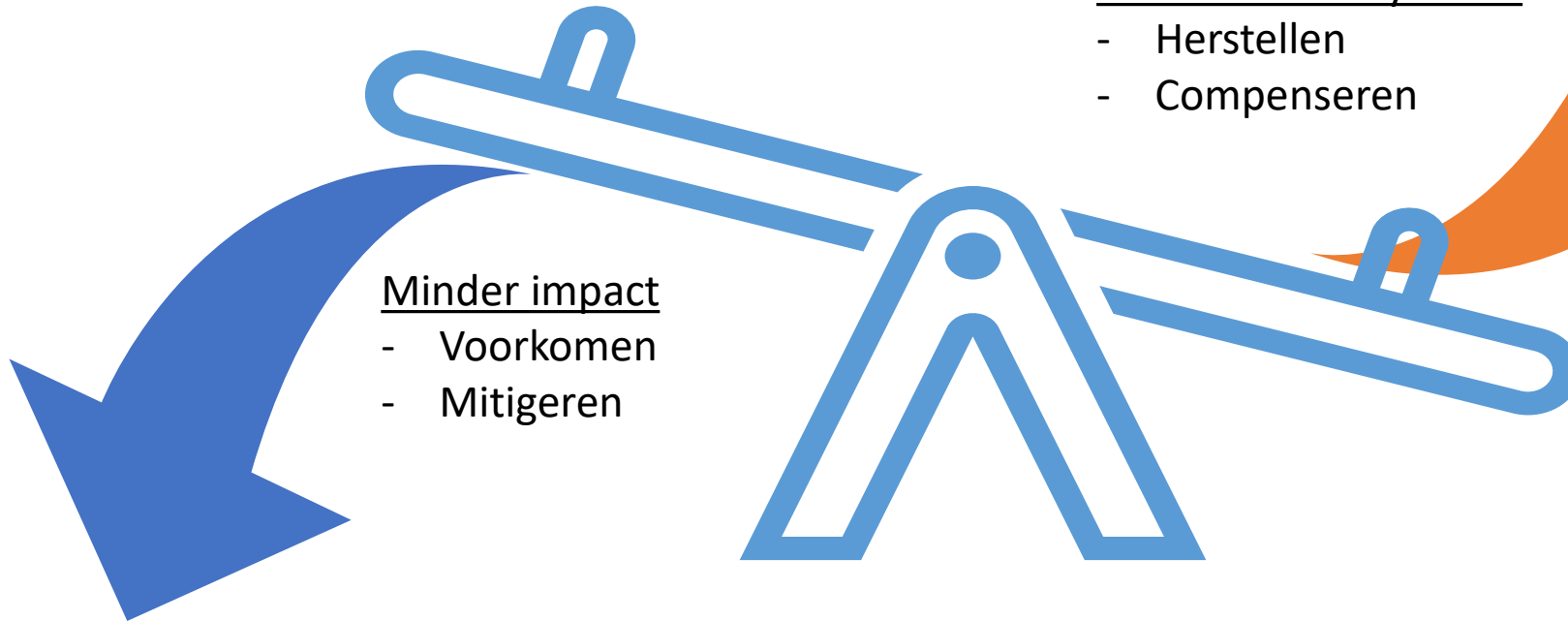
NERA 2024

Geleerde lessen programma De Rijke Noordzee

Christiaan van Sluis
Senior projectleider ecologie

Waarom natuurherstel in windparken

Noordzeegebruik

Noordzeenatuur

Titel tussendia

Onze partners

Oceans of Energy

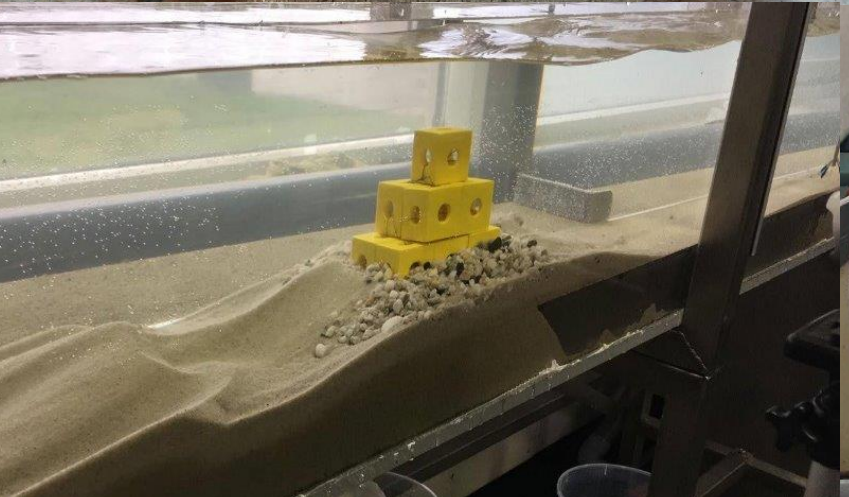
Universiteit Utrecht

AquaSense

Doel De Rijke Noordzee: Natuurversterking is de nieuwe standaard

Lessons learned

Samenwerken

- ✓ Taal offshore vs Ecology
- ✓ Science vs practice
- ✓ RAMSs
- ✓ ROVs
- ✓ Health & safety
- ✓ Planning
- ✓ Weather...

Wat wel, wat niet?

Natuurversterking

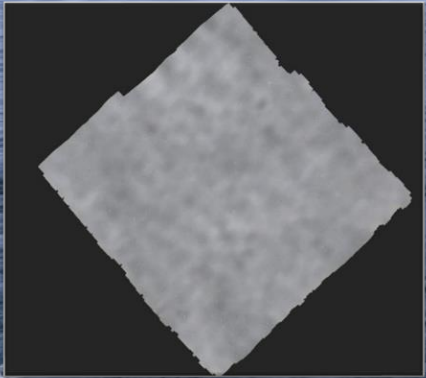

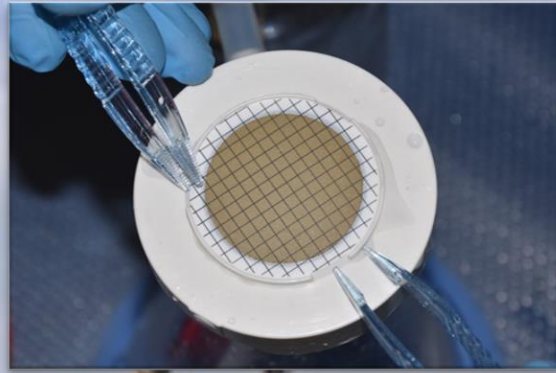
Oogst in windparken

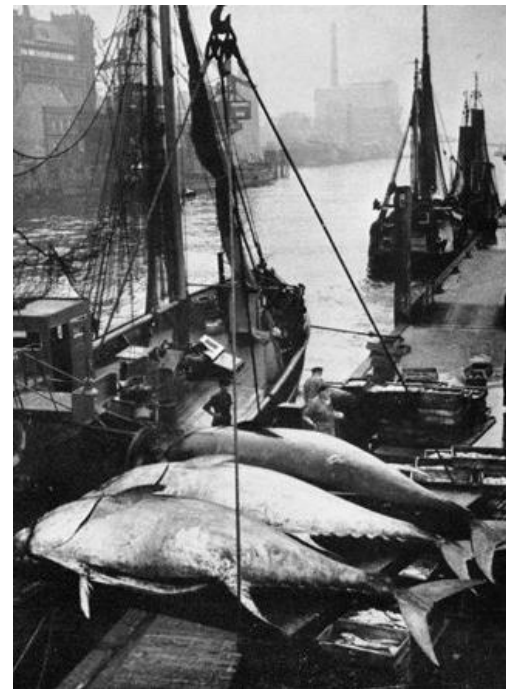

Lessons learned

Betekenisvolle “Net positive...”

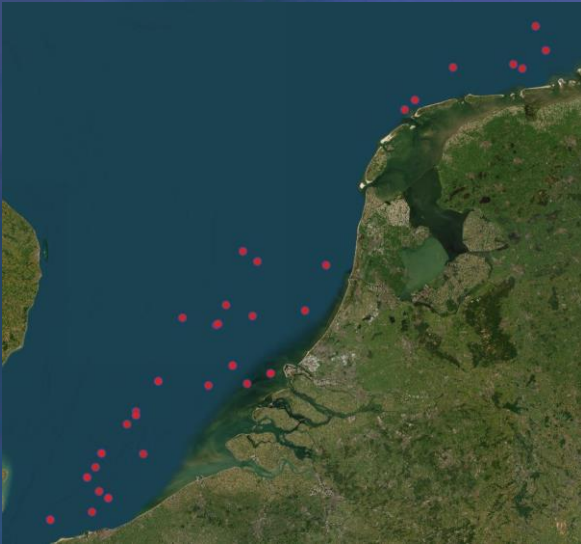
Oyster fishing, North Sea, ca 1850

Lessons learned

Waar werken we naartoe?

Illustratie: ARK rewilding

Groot dromen → groot doen

Kansen verdelen:

- ✓ Wat wel/niet in windparken, wat daarbuiten?
- ✓ FF & CO wanneer beschermd & nog geschikt?
- ✓ Al platte oesters op wrakken – Renate Olie e.a.

Opschalen wat werkt

- ✓ Natuurlijke riffen, stenen storten, beton structuren, turbines, scour, O&G-platforms?
- ✓ Combinatie maken aquacultuur of zandwinning?

Lessons learned

Waar en hoe zijn we effectief?

o.a. Van Sluis, Zhao, van Onselen, Rivero & Bouma in prep.

Huidige habitat transformatie

High transformation Low future pressures Protect 5 Restore 10 Create 0	High transformation Medium future pressure Protect 5 Restore 5 Create 5	High transformation High future pressure Protect 0 Restore 0 Create 15
Medium transformation Low future pressure Protect 10 Restore 5 Create 0	Medium transformation Medium future pressure Protect 5 Restore 5 Create 5	Medium transformation High future pressure Protect 0 Restore 0 Create 15
Low transformation Low future pressure Protect 15 Restore 0 Create 0	Low transformation Medium future pressure Protect 10 Restore 0 Create 5	Low transformation High future pressure Protect 5 Restore 0 Create 10

Toekomstige druk op habitat

Hoe verder

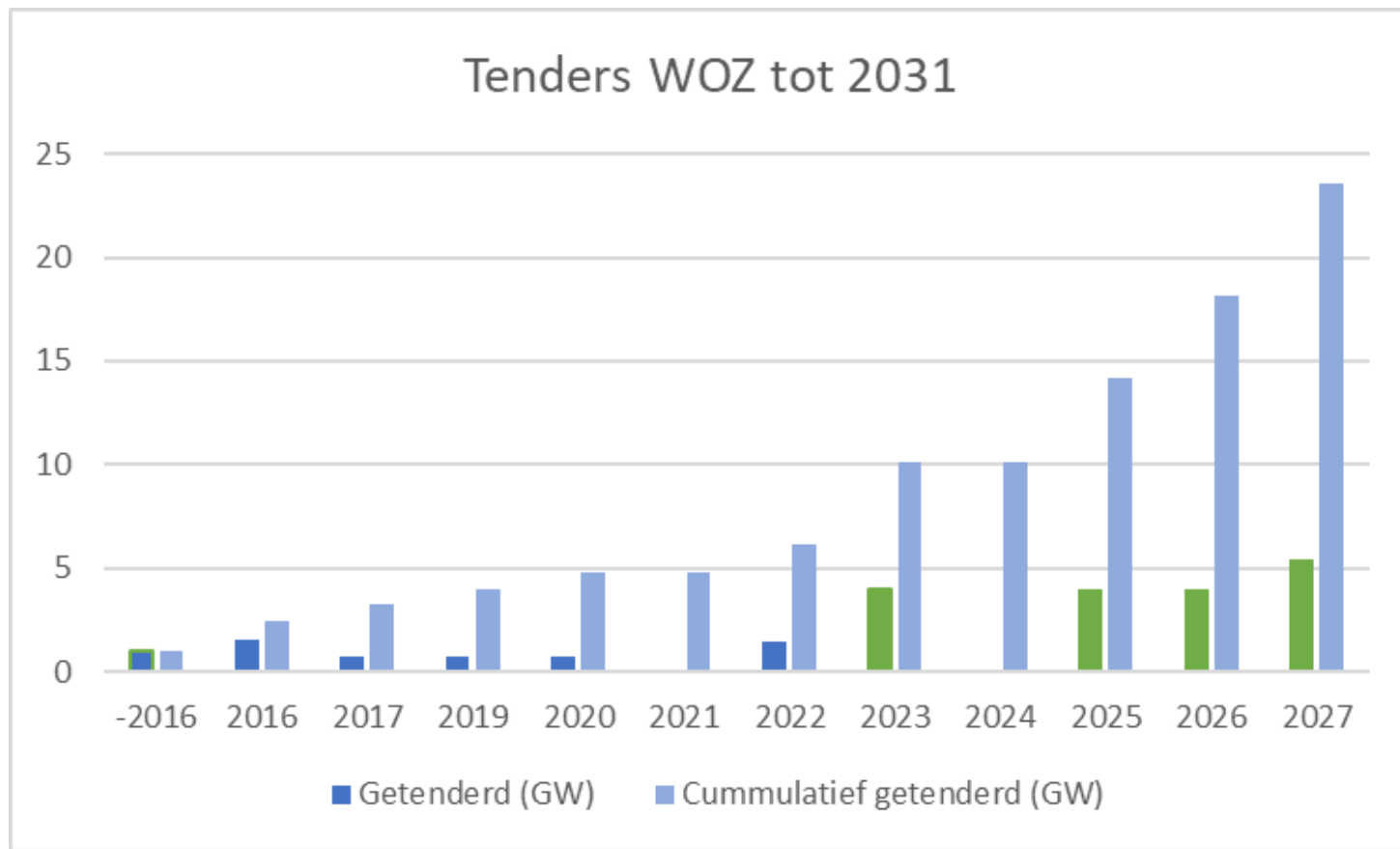

Aanvullende routekaart windenergie op zee

om te komen tot circa 21 GW rond 2030

Nu financiële borging en opschaling

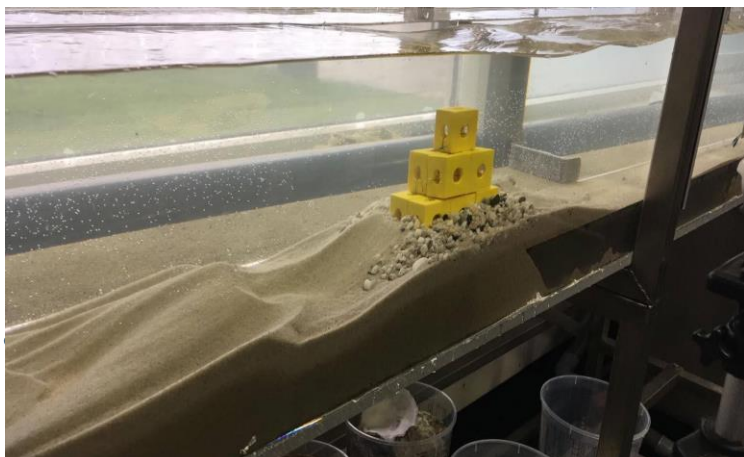
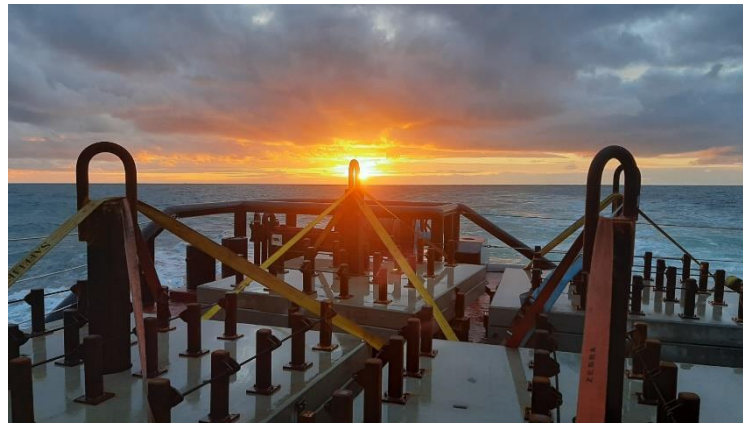

■ Tenders die kunnen bijdragen aan ecologie

De weg vooruit

- Internationaal intersectoraal masterplan Noordzee
- In standje uitvoering: learning by doing
  - Focus op doen wat we wel weten
  - Upscaling – large scale projects
  - Internationale monitoring & kennisdeling
  - Internationaal ondersteunend beleid
- Huidige tendermethodiek, werkdruk ecologen -> kunnen we snel genoeg vooruit met rifherstel?

Programma natuurversterking Noordzee

De Toolbox

Online platform voor natuurversterking

Documentaire

De Wilde Noordzee

Lessons learned De Rijke Noordzee

Een uitgekomen droom!

A large crayfish is the central focus of the image, positioned in the lower right quadrant. It has a mottled pattern of green, blue, and yellow on its body and large, powerful claws. The crayfish is situated in a dark, rocky underwater environment, possibly a cave or a crevice. The background is filled with dark, textured rock formations and some greenish-blue light spots, creating a mysterious and naturalistic atmosphere. The overall lighting is dim, highlighting the textures of the crayfish and the surrounding environment.

Lessons learned De Rijke Noordzee

Een uitgekomen droom!
Of zijn we net begonnen?